

Stichting Onderwijsprojecten Zambia

Jaarverslag 2016

De Stichting Onderwijsprojecten Zambia (SOZ) is eind 2009 opgericht. In 2011 is het eerste jaarverslag over 2010 verschenen. Het voorliggende jaarverslag 2016 is dan ook al weer de zevende formele verantwoording van de Stichting naar de buitenwereld. Het bestuur hoopt dat u met genoeg kennis zult nemen van de inhoud en dat een positief gevoel over de lokale ontwikkelingen en de voortgang binnen het onderwijs zal overheersen.

Kalwala Secondary School

De school heeft een stabiele positie ingenomen. Zowel binnen het Zambiaanse ministerie van onderwijs – met regelmaat spreken bezoekers vanuit de landelijke en regionale overheid hun bewondering uit voor wat inmiddels gerealiseerd is – als binnen de lokale gemeenschap. De school heeft succesvol het ‘twee stromen’-model ingevoerd. Dit houdt in dat naast de ‘traditionele’ academische richting studenten ook een opleiding kunnen volgen in beroepsgerichte vakken zoals metselaar, hout- of metaalbewerker of electriciën. Overigens moet bij de kwalificatie ‘succesvolle invoering’ een kanttekening worden geplaatst: beroepsopleidingen vereisen veel materiaal; het beschikbaar krijgen hiervan is een voortdurend punt van zorg.

Naast het op niveau houden van de school in de vorm van onderhoud van gebouwen en apparatuur wordt de school telkens weer opnieuw geconfronteerd met uitdagingen. Zo is er de snelle groei van de school. Op zich is het positief dat steeds meer jongens en meisjes de weg naar de school weten te vinden maar het vraagt wel om extra investeringen in gebouwen en leermiddelen.

Samenhangend met de groei is de uitbreiding van het verzorgingsgebied van de school. Ook dat zorgt voor problemen. Leerlingen komen van steeds verder weg zodat ze steeds langere afstanden moeten lopen. Twee projecten die in 2016 in uitvoering waren hangen hiermee samen: het schoollunch project, dat tot doel heeft alle leerlingen dagelijks een warme maaltijd te geven, en het dormitory project dat beoogt voor de leerlingen die van ver komen de

mogelijkheid te geven om tijdens weekdays en onder toezicht bij de school te overnachten.

Schoollunch project

In 2016 is het door de Nederlandse stichting School Support & Beyond gefinancierde *Schoollunch project* vrijwel afgerond. Dankzij dit project krijgen alle leerlingen nu dagelijks een warme maaltijd als lunch.

Aandachtspunt voor de toekomst blijft de diversificatie in de samenstelling van de maaltijd. Op dit moment ligt het accent nog sterk op mais. Hier zullen in toenemende mate groenten, bonen en pinda's aan toegevoegd worden. Dit vereist een verdere uitbouw van de schooltuin en, in samenhang daarmee, een bewustwording proces.

Volgend jaar zal de keuken voorzien worden van elektisch kookgerei, zal het meubilair van de eetzaal uitgebreid worden en nog een paar andere verbeteringen worden aangebracht.

Dormitory project

Al meerdere keren is melding gemaakt van de schrijnende omstandigheden waaronder de leerlingen die ver van de school wonen doordeweeks de nacht door moeten brengen. Onnodig hier in te gaan op alle risico's die samenhangen met het ontbreken van hygiënische voorzieningen en toezicht. Het is dan ook al lang de wens van zowel SOZ als de Zambiaanse partners om een mogelijkheid tot overnachting te realiseren voor primair de meisjes maar bij voorkeur ook de jongens.

In 2016 is de slaapzaal voor de meisjes gerealiseerd. De slaapzaal is gebouwd door onze nieuwe lokale aannemer en is – voor zover we dit nu kunnen inschatten – van uitstekende kwaliteit. De bewoners van de slaapzaal hebben de beschikking over een – uit hygiënische overwegingen gescheiden – sanitaire ruimte. Dit *ablution block* is voor de bewoners en de omgeving een voorbeeld van moderne hygiëne.

Op de website staan een aantal foto's van de slaapzaal.

CiTA project

Vanaf de onafhankelijkheid heeft Zambia zich geconcentreerd op het primaire onderwijs en de academisch vormende middelbare school. Deze middelbare school was er slechts in één vorm en op één niveau en ging uit van de gemiddelde leerling – er was geen niveau differentiatie.

Dit systeem was in de beginfase van de ontwikkeling van 'breedte'-onderwijs administratief eenvoudig en relatief goedkoop. De belangrijkste nadelen van de focus op de gemiddelde leerling zijn dat leerlingen met capaciteiten ruim onder het gemiddelde snel afhaken en min of meer verloren gaan, terwijl er voor de uitmuntende leerling weinig uitdagingen zijn. Aan het eerste nadeel is tot op zekere hoogte tegemoet gekomen met het enige jaren geleden geïntroduceerde systeem van de dubbele leerweg: leerlingen kunnen bij toelating tot de middelbare school kiezen – of worden ingedeeld – voor de academische of de beroepsgerichte leerweg. Op de website en in eerdere jaarverslagen is op deze ontwikkeling ingegaan. Aan het tweede nadeel wordt in de nieuwe curriculum structuur nog niet tegemoet gekomen. Het daadwerkelijk differentiëren in het niveau van de academische leerweg is ingrijpend en kostbaar en zal daarom nog geruime tijd op zich laten wachten. Uit gesprekken met lokale partners kwam een tussenvariant naar voren: biedt voor de leerling die op een bepaald deelgebied boven het gemiddelde uitsteekt de mogelijkheid zich extra te ontwikkelen. Deze wens werd gecombineerd met het feit dat Zambia een goed ontwikkelde structuur heeft van naschoolse activiteiten in de vorm van clubs op diverse terreinen. Het resultaat was de formulering van het CiTA project.

Eén van de clubs die je binnen alle middelbare scholen aantreft, is de JETS-club. JETS staat voor *Junior Engineering Technician and Scientist*, waarmee het aandachtsgebied van deze club goed wordt weergegeven. Participatie in de JETS wordt sterk gestimuleerd – onder andere door regionale en landelijke competities. Deze stimulering is niet ten onrechte: het land snakt naar jonge mensen met affiniteit tot techniek die deze kwaliteit ook verder willen ontwikkelen. Daarnaast wordt ook in Zambia de wereldwijde toename van het belang van kennis van computers en de computer software¹ steeds sterker gevoeld. Het CiTA (Computers in Technical Applications) project wil door het aanbieden van materiaal, documentatie en workshops de mogelijkheid bieden aan leerlingen om in JETS verband zelf allerlei technische toepassingen van computers te ontwikkelen en bouwen. Men kan daarbij denken aan eenvoudige robotica, computer gestuurde verlichting en dergelijke. Als

---

1 In Engeland en in toenemende mate ook in andere westerse landen is men er om genoemde reden toe over gegaan de computer en het ontwikkelen van computer software al in het lager onderwijs in het curriculum op te nemen.

start van het project is in 2015 op twee scholen (Kalwala Secondary School en Chadiza Boarding Secondary School) apparatuur² beschikbaar gesteld en zijn workshops gegeven door een medewerker van SOZ.

Ondanks het feit dat vanuit SOZ inhoudelijke kennis beschikbaar is, leunt het project zwaar op docenten die lokaal de leerlingen stimuleren en ondersteunen. Met name de coördinerend docent voor de JETS speelt in deze een sleutelrol. Ondersteuning van de docenten vanuit de Nederlandse stichting met informatie en materiaal kan hen helpen in hun werkzaamheden en motivatie. Om die reden was voor 2016 een vervolg workshop en een zending materiaal voorzien. Door omstandigheden in de persoonlijke sfeer moest deze activiteit worden uitgesteld en heeft de ondersteuning zich met name gericht op email contact.

Financieel overzicht

De Stichting kon in 2016 beschikken over reserves uit het voorgaande jaar en enkele nieuwe donaties. Met name door de uitvoering van de eerste fase van het Dormitory project is in 2016 ingeteerd op het eigen vermogen. Vooralsnog wordt echter ook 2017 met optimisme tegemoet gezien.

Een financieel jaaroverzicht is bijgevoegd.

Afsluiting

Ter afsluiting van dit jaarverslag wil ik namens het bestuur van SOZ mijn dank richten aan directie en docenten van Kalwala Secondary School en Chadiza Boarding Secondary School alsmede anderen die vanuit de lokale gemeenschappen en het ministerie bij het project betrokken zijn geweest. Zonder uitzondering hebben zij een grote inzet getoond. Het was een plezier met hen samen te werken.

Daarnaast gaat onze dank uit naar de donoren en vrijwilligers. Zonder hen zou de uitvoering van de verschillende projecten niet mogelijk zijn geweest.

---

2 Op beide scholen zijn twee ontwikkelomgevingen voor de Raspberry Pi beschikbaar gesteld alsmede een uitgebreide hoeveelheid electronica.

Tot slot willen we onze waardering uitspreken voor de prettige en constructieve samenwerking met de zuster stichtingen Joy of a Toy³ en School Support and Beyond⁴.

Op de SOZ website⁵ is een uitgebreidere toelichting opgenomen en zijn foto's te zien die de voortgang van de projecten in beeld brengen.

Chris Hendriks, bestuursvoorzitter; begin 2017

---

3 <http://www.joyofatoy.nl/>

4 <http://www.schoolsupportandbeyond.org>

5 <http://sozambia.nl/>

Bijlage

Jaarrekening SOZ - 2016

Inkomsten

donaties	€ 9.000,00
terug ontvangen btw	€ 46,00
ontvangen rente	€ 69,96

Totaal € 9.115,96

Saldo 1 januari 2016 € 31.029,98

saldo uitgaven - inkomsten 2016 € 22.878,29

Saldo 31 december 2016 € 8.151,69

Bank positie 31 december 2016

lopende rekening	€ 8.151,69
spaarrekening	€ 0,00
kwartaal rekening	€ 0,00

totaal € 8.151,69

Uitgaven

uitgaven Kalwala Secondary School	€ 26.150,00
bankkosten	€ 183,10
kosten website	€ 9,06
workshop CITA (2015)	€ 4.167,14
apparatuur CITA	€ 728,31
stichtingskosten	€ 756,64

€ 31.994,25